

Escherichia coli (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas uzliesmojuma epidemioloģiskā izmeklēšana

Publicēts: 27.09.2019.

[Aktualitātes](#)

SPKC epidemiologi, uzsākot epidemioloģisko izmeklēšanu, izvirzīja vairākas hipotēzes par šiga toksīnu veidojošo E. coli (STEC) izraisītās infekcijas uzliesmojuma iemesliem. Tā kā Šiga toksīnu veidojošo E. coli celmu galvenais rezervuārs ir zālēdāji dzīvnieki, īpaši liellopi (baktērijas mitinās liellopu zarnās). Ar baktēriju var inficēties:

Apmeklējot kopējas peldvietas (atklātas ūdenskrātuves, baseinus). Šī versija neapstiprinājās, jo saslimušie bērni nebija peldējušies.

Iespējama arī infekcijas pārvešana tieši no cilvēka uz cilvēku (kontaktējoties ar slimo cilvēku vai nēsātāju ģimenēs, bērnu aprūpes centros), bet pirmie gadījumi bija no dažādiem bērnodarziem, nebija apmeklējuši kopējus pasākumus.

Lietojot uzturā piesārņoto ūdens, bet pēc testēšanas rezultātiem ūdens paraugi atbilst prasībām.

Cilvēks var inficēties, lietojot uzturā ar E.coli piesārņotu pārtiku (nepietiekami termiski apstrādātu liellopu gaļu, nevārītu pienu, nemazgātus vai neapstrādātus augļus vai dārzeņus).

Izskatot visas minētās versijas, pirmās 3 neapstiprinājās, bet pieaugot saslimšanas gadījumiem, epidemiologi secināja, ka pieaug arvien vairāk vienojošie faktori, kas saistīja slimos bērnus un pieaugušos. Šie bērni nav ceļojuši, viņi ir no vienas pilsētas izglītības iestādēm, taču visi bērni cits citu nepazīna. Visi apmeklēja noteiktus bērnodarzus, un viņus apvienoja arī viens ēdinātājs, bet versija, ka iespējami inficētā pārtika iegādāta kādā veikalā, neapstiprinājās, jo tad saslimušo skaits Siguldā vai citur būtu krietni lielāks un saslimstība būtu plašāka.

Pēc saslimšanas datumiem, varam secināt, ka inficēšanās notikusi konkrētā laika posmā, visi saslimušie inficējušies kompakti, nevis ar 3-4 dienu straplaiku, visi saslima vienā nedēļā, viena slimības inkubācijas perioda laikā.

Saslimšanas neturpinās (par ko liecina klīniskie dati un laboratorisko izmeklējumu rezultāti), līdz ar to epidemiologi secina par lokālo STEC infekcijas uzliesmojumu, kurā saslimušos vieno vienā pārtikas blokā pagatavoto ēdienu lietošana uzturā. Citi kopīgi riska faktori slimniekiem epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā nav konstatēti. Noskaidrot konkrēto ēdienu problemātiski, jo no maziem bērniem nav iespējams iegūt ticamas atbildes par konkrētajiem ēdieniem, kas bija vai nebija lietoti uzturā pirmsskolas izglītības iestādēs pirms saslimšanas.

Inficēšanās var notikt pēc ļoti neliela baktēriju daudzuma nokļūšanas organismā.

Pasaules pieredze liecina, ka iepriekš reģistrētajos slimības uzliesmojumos kā infekcijas avoti ir bijusi iesaistīta dažādu veidu pārtika, tostarp nepietiekami termiski apstrādāta liellopu gaļa un cita gaļa, nepasterizēts piens, dažādi svaigi produkti (piemēram, gurķi, asni, spināti un salāti), nepasterizēta ābolu sula un siers.

Infekcijas izraisītājs izdalās no dzīvnieka vai no cilvēka organisma ar fekālijām. Dzīvnieka gaļa var būt piesārņota ar fekālijām, ja netiek ievēroti piesardzības pasākumi kaušanas laikā. Dzīvnieku fekālijas var piesārņot arī citus pārtikas produktus (piemēram, pienu, dārzeņus) un ūdeni. Slimību izraisītie E. coli celmi ilgstoši saglabā dzīvotspēju apkārtējā vidē.

SPKC uzskata, ka inficēšanās notikusi ka inficēšanās notikusi, lietojot uzturā ēdienus, kas saturēja infekcijas izraisītājus. SPKC skatījumā iemesls tam bija higiēnas prasību neievērošana pirmsskolas/-u izglītības iestāžu pārtikas blokā. Šobrīd epidemiologi secina ka saslimšanas gadījumi ar STEC infekciju ir lokāli.

Saslimšanas gadījumu izmeklēšanas laikā (līdz 26.09.2019.) ir iegūta informācija, ka STEC infekcija (E. coli celms O157) laboratoriski apstiprināta 6 saslimušajiem bērniem un 1 saslimušajam pieaugušajam. 5 bērniem STEC infekcija noritēja ar hemolītiski urēmiskā sindroma attīstību (HUS). Saslimšanas gadījumi reģistrēti trijās Siguldas PII: "Ieviņa", "Saulīte", "Pīlādžītis". Visi slimnieki saslimuši septembra pirmajā nedēļā. Ņemot vērā STEC infekcijas inkubācijas laiku, var secināt, ka inficēšanās notikusi vai nu augusta beigās vai 2.-3. septembrī.

Veicot pastiprinātu akūtu zarnu infekcijas slimību uzraudzību Siguldas un Siguldas novada iedzīvotājiem saistībā ar STEC infekcijas izplatības epidemioloģisko izmeklēšanu, SPKC līdz š. g. 26. septembrim ieguvis informāciju par 15 laboratoriski apstiprinātiem salmonelozes gadījumiem. Ar salmonellām inficējušies bērni, kuri apmeklēja divas Siguldas pirmsskolas izglītības iestādes: "Ieviņa" un "Torniši".

Bērni saslimuši septembra otrajā nedēļā, saslimšanas datumiem iekļaujoties vienā infekcijas inkubācijas periodā. Tas norāda uz vienreizējo infekcijas pārnesanas faktora iedarbību, inficējoties ar salmonellām alimentārā ceļā, un neliecina par inficēšanos ilgākā laika periodā kontakta ceļā. Slimības inkubācijas periodā viņi nebija piedalījušies kopīgos pasākumos un nav savā starpā kontaktējuši, kas arī liecina par to, ka bērni nevarēja inficēties kontakta ceļā.

Ņemot vērā salmonelozes inkubācijas periodu, var secināt, ka bērni inficējušies laika posmā no š. g. 9. līdz 11. septembrim. Veicot epidemioloģisko izmeklēšanu ir noskaidrots, ka ēdieni abām salmonelozes skartajiem bērnodrāžiem tika gatavoti vienā pārtikas blokā un līdz ar to minētajā pārtikas blokā gatavoto ēdienu lietošana uzturā ir vienīgais kopējais faktors, kas vieno 11 bērnus, kuri saslimuši ar salmonelozi. Sakarā ar to, ka citās PII un skolās, kurus apkalpo konkrētais ēdinātājs salmonelozes gadījumi nav reģistrēti, var secināt, ka Siguldā atklātais salmonelozes saslimšanas gadījumi ir lokāli un ir saistīti ar minētajā pārtikas blokā gatavoto ēdienu lietošanu uzturā.

Salmonelozes skartajām pirmsskolas izglītības iestādēm epidemiologi sniedza rekomendācijas par pasākumiem, kuri jāveic šajā gadījumā papildu higiēnas noteikumos noteikto prasību stingrai izpildei. SPKC ieteikumi ir pieejami arī tīmekļvietnē [šeit](#).

Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās. Tā kā SPKC ir organizējis infekcijas skarto iestāžu bērnu un personāla izmeklēšanu uz salmonelozi, inficēto personu skaits varētu pieaugt, kad tiks saņemti testēšanas rezultāti.

22.09.2019

Slimību profilakses un kontroles centrs vērš uzmanību un aicina izglītības iestāžu vadītājus un pašvaldību pārstāvjus iepazīties ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas nosaka kā jārikojas infekcijas slimību gadījumos, tai skaitā akūtas zarnu infekcijas saslimšanas gadījumā.

SPKC mājaslapā ir pieejami informatīvie materiāli (drukātā formā var saņemt SPKC) gan vecākiem, gan izglītības iestādēm - kā ievērot pareizu higiēnu, <https://spkc.gov.lv/lv/informativi-izdevumi>.

Normatīvie akti:

Epidemioloģiskās drošības likums

 <https://likumi.lv/doc.php?id=52951>

Infekcijas slimību reģistrācijas kārtība

 <https://likumi.lv/doc.php?id=20667>

Kontaktpersonu noteikšanas, primārās medicīniskās pārbaudes, laboratoriskās pārbaudes un medicīniskās novērošanas kārtība

SPKC sagatavotie ieteikumi :

[Ieteikumi skolām, ja reģistrēts akūtas zarnu infekcijas gadījums](#)

[Ieteikumi pirmsskolas izglītības iestādēm, ja reģistrēts akūtas zarnu infekcijas gadījums](#)

[Roku higiēna](#)

22.09.2019

SPKC epidemiologiem, turpinot pastiprinātu epidemioloģisko uzraudzību Siguldā un Siguldas novadā, pašreiz ir iegūta informācija par 46 personām, t. sk. 39 bērniem un 7 pieaugušiem, kuri kopš septembra sākuma slimoja ar akūtu zarnu infekcijas slimību simptomiem. Šīga toksīnu veidojošās zarnu nūjiņas (STEC) izraisītā slimība joprojām apstiprināta 5 bērniem un vienam pieaugušajam (pirmsskolas izglītības iestādes darbiniekam). STEC infekcijas izraisītie saslimšanas gadījumi bija saistīti ar trim Siguldas pirmsskolas izglītības iestādēm: "Ieviņa", "Saulīte", "Pīlādzītis". Minētās personas saslimušas septembra pirmajā nedēļā un kopš tā laika jauni saslimšanas gadījumi, kuriem būtu apstiprināta STEC infekcija vai šīs infekcijas smaga komplikācija – hemolītiski urēmiskais sindroms – nav reģistrēti.

STEC saslimšanas epidemioloģiskās izmeklēšanas un pretepidēmijas pasākumu organizēšanas laikā, SPKC, sadarbībā ar ģimenes ārstiem un slimnīcām, organizēja visu slimnieku ar akūtu zarnu infekcijas slimību simptomiem laboratorisko pārbaudi ne tikai uz STEC, bet arī uz citiem izraisītājiem. Rezultātā tika atklāts vēl viens saslimšanas gadījumu kopums, ko izsauca cits izraisītājs - salmonella.

Līdz šim epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā iegūtā informācija liecina, ka salmoneloze apstiprināta 9 saslimušajiem bērniem no divām Sigulas pirmsskolas bērnu iestādēm: "Ieviņa" un "Torniši". Šie bērni saslimuši septembra otrajā nedēļā. Viņi apmeklējuši dažādas pirmsskolas izglītības iestāžu grupiņas. Ir noskaidrots, ka ēdienus abām pirmsskolas izglītības iestādēm gatavoja vienā pārtikas blokā. Salmonelozes skartajām iestādēm SPKC sniedza papildu rekomendācijas. Par situāciju informēts Pārtikas un veterinārais dienests, Siguldas pašvaldība un ģimenes ārsti.

Tiek gaidīta informācija par tiem slimniekiem, kuru laboratoriskā pārbaude vēl procesā.

Aicinām vecākus iepazīties ar [ieteikumiem, kā rīkoties, ja bērnam parādās caureja? Kā izvairīties no saslimšanas.](#)

[Ieteikumi pirmsskolas izglītības iestādēm, ja reģistrēts akūtas zarnu infekcijas gadījums.](#)

[Kas ir salmoneloze un kā izvairīties no saslimšanas?](#)

20.09.2019

SPKC epidemiologiem turpinot pastiprinātu akūtu zarnu infekciju monitoringu Siguldā un Siguldas novadā saistībā ar šīga toksīnu veidojošās Escherichia coli (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas (STEC infekcijas) gadījumiem, atklāts, ka daļai no saslimušajiem bērniem ir cits slimības izraisītājs – salmonella. Salmoneloze pierādīta laboratoriski 9 bērniem, kuriem bija akūtas zarnu infekcijas simptomi (ieskaitot vakardien paziņotos 4 salmonelozes gadījumus). Analizējot pašreiz atklāto salmonelozes slimnieku saslimšanas datumus, var secināt, ka inficēšanās visticamāk notikusi no 9.-11. septembrim.

Līdz ar to kopējais epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā atklāto cilvēku skaits ar zarnu infekcijas slimību simptomiem ir 40, t. sk. 36 bērni un četri pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieki. Šajā skaitā ir iekļauti cilvēki, kuriem laboratoriski apstiprināta salmoneloze (9 bērni) un STEC infekcija (5 bērni un viens darbinieks). STEC infekcijas gadījumi, kas apstiprināti laboratoriski ir saistīti ar trim Siguldas pirmsskolas izglītības iestādēm ("Ieviņa", "Saulīte", "Pīlādžītis"), bet salmonelozes gadījumi ar divām iestādēm ("Ieviņa" un "Torniši"), vienā no šīm iestādēm ir saistīta gan ar STEC infekciju, gan ar salmonelozi.

Vairāki paraugi vēl ir testēšanas procesā.

Salmonelozes skartajām pirmsskolas izglītības iestādēm SPKC epidemiologi sniedza papildu rekomendācijas. Par salmonelozes uzliesmojumu informēts Pārtikas un veterinārais dienests. Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās visās minētajās vietās.

Aicinām vecākus iepazīties ar [ieteikumiem, kā rīkoties, ja bērnam parādās caureja? Kā izvairīties no saslimšanas.](#)

[Ieteikumi pirmsskolas izglītības iestādēm, ja reģistrēts akūtas zarnu infekcijas gadījums.](#)

19.09.2019

SPKC epidemiologi turpina šī toksīnu veidojošās *Escherichia coli* (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas (STEC infekcijas) uzliesmojuma epidemioloģisko izmeklēšanu Siguldā.

Turpinās pastiprināts akūtu zarnu infekciju monitorings Siguldā un Siguldas novadā dzīvojošiem bērniem. Diennakts laikā saņemta informācija par vēl diviem bērniem, kuri vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ar zarnu infekcijas slimības simptomiem un turpina ārstēšanu ambulatori.

Līdz ar to kopējais epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā atklāto cilvēku skaits ar zarnu infekcijas slimību simptomiem ir 36, t. sk. 32 bērni (viens neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi) un četri pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieki. STEC infekcija laboratoriski apstiprināta joprojām pieciem bērniem un vienam darbiniekam. STEC infekcijas gadījumi, kas apstiprināti laboratoriski ir saistīti ar trim Siguldas pirmsskolas izglītības iestādēm. Kopš saslimstības sākuma smagas STEC infekcijas komplikācijas – hemolītiski urēmiskais sindroms (HUS) – gadījumu skaits nepieaug.

Veicot saslimušo bērnu laboratorisko izmeklēšanu, četriem bērniem divās pirmsskolas izglītības iestādēs konstatēta salmonella.

Vairāki paraugi vēl ir testēšanas procesā. Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās visās minētajās vietās.

SPKC epidemiologi turpina epidemioloģisko izmeklēšanu saistībā ar 8 paziņotiem zarnu infekcijas slimību gadījumiem Ogres bērnu dārzā, 4 saslimšanas gadījumiem Iksķilē un 7 saslimšanas gadījumiem Garkalnē. Visiem saslimušajiem ir nozīmēta laboratoriskā izmeklēšana. Līdz šim iegūtā informācija neliecina, ka minētie gadījumi būtu saistīti ar saslimstību Siguldā.

18.09.2019

SPKC epidemiologi turpina šī toksīnu veidojošās *Escherichia coli* (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas (STEC infekcijas) uzliesmojuma epidemioloģisko izmeklēšanu Siguldā. Ir saņemtas un analizētas 230 anketas, kuras aizpildīja bērnu vecāki un pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieki. Laboratorijās tiek precizēti slimnieku, kontaktpersonu, vides paraugu un ūdens paraugu laboratoriskās testēšanas rezultāti.

Turpinās pastiprināts akūtu zarnu infekciju monitorings Siguldā un Siguldas novadā dzīvojošiem bērniem. Diennakts laikā saņemta informācija par diviem bērniem, kuri vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ar zarnu infekcijas slimības simptomiem un turpina ārstēšanu ambulatori.

Līdz ar to kopējais epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā atklāto cilvēku skaits ar zarnu infekcijas slimību simptomiem ir 34, t. sk. 30 bērni (viens neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi) un 4 pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieki. STEC infekcija laboratoriski

apstiprināta 5 bērniem un vienam darbiniekam. STEC infekcijas gadījumi, kas apstiprināti laboratoriski ir saistīti ar trim Siguldas pirmsskolas izglītības iestādēm. Tomēr vairāki paraugi vēl ir testēšanas procesā. Kopš saslimstības sākuma smagas STEC infekcijas komplikācijas – hemolītiski urēmiskais sindroms (HUS) – gadījumu skaits nepieaug.

SPKC epidemiologi vakar uzsāka un šodien turpina epidemioloģisko izmeklēšanu sakarā ar zarnu infekcijas slimību gadījumiem divās pirmsskolas izglītības iestādēs Ikšķilē un Ogrē. Ir veiktas saslimušo bērnu vecāku aptaujas, pārrunas ar iestāžu vadītājiem, precizēti iemesli bērnu prombūtnēm. Paņemti vides paraugi, izmeklēti darbinieki, apsektas grupas. Līdz šim iegūtā informācija neliecina, ka minētie gadījumi būtu saistīti ar saslimstību Siguldā.

17.09.2019

Līdz š. g. 17. septembrim SPKC veiktās šiga toksīnu veidojošās *Escherichia coli* (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas (STEC infekcijas) uzliesmojuma epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā Siguldā zarnu infekcijas simptomi atklāti 32 cilvēkiem: 28 bērniem un četriem pirmsskolas izglītības iestāžu darbiniekiem (viens darbinieks hospitalizēts). Informācija par saslimušajiem ir iegūta no slimnīcām un ģimenes ārstiem. Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā vērsušies vislielākais bērnu skaits: 15 bērni (7 hospitalizēti, pārējie ģimenes ārstu uzraudzībā). Smaga STEC infekcijas komplikācija – hemolītiski urēmiskais sindroms (HUS) – konstatēts 4 bērniem un STEC infekcija līdz šim laboratoriski apstiprināta trīs saslimušajiem bērniem. Diviem saslimušajiem bērniem STEC infekcija nav apstiprinājusies. Pārējiem slimniekiem laboratoriskās izmeklēšanas rezultāti vēl nav saņemti.

16.09.2019

Līdz š. g. 16. septembrim Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) veiktās šiga toksīnu veidojošās *Escherichia coli* (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas (STEC infekcijas) uzliesmojuma epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā Siguldā zarnu infekcijas simptomi atklāti 24 cilvēkiem: 20 bērniem un četriem pirmsskolas izglītības iestāžu darbiniekiem (viens darbinieks hospitalizēts). Informācija par saslimušajiem ir iegūta no slimnīcām un ģimenes ārstiem. Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā vērsušies vislielākais bērnu skaits: 15 bērni (7 hospitalizēti, pārējie ģimenes ārstu uzraudzībā). Smaga STEC infekcijas komplikācija – hemolītiski urēmiskais sindroms (HUS) – konstatēts 4 bērniem un STEC infekcija līdz šim laboratoriski apstiprināta trīs saslimušajiem bērniem. Diviem saslimušajiem bērniem STEC infekcija nav apstiprinājusies. Pārējiem slimniekiem laboratoriskās izmeklēšanas rezultāti vēl nav saņemti.

15.09.2019

Līdz š. g. 15. septembrim Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) veiktās šiga toksīnu veidojošās *Escherichia coli* (zarnu nūjiņas) izraisītās infekcijas (STEC infekcijas) uzliesmojuma epidemioloģiskās izmeklēšanas laikā Siguldā zarnu infekcijas simptomi atklāti 23 cilvēkiem: 19 bērniem un četriem pirmsskolas izglītības iestāžu darbiniekiem (viens darbinieks hospitalizēts). Informācija par saslimušajiem ir iegūta no slimnīcām un ģimenes ārstiem. Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā vērsušies vislielākais bērnu skaits: 14 bērni (7 hospitalizēti, pārējie ģimenes ārstu uzraudzībā). Smaga STEC infekcijas komplikācija – hemolītiski urēmiskais sindroms (HUS) – konstatēts 4 bērniem un STEC infekcija līdz šim laboratoriski apstiprināta trīs saslimušajiem bērniem. Diviem saslimušajiem bērniem STEC infekcija nav apstiprinājusies. Pārējiem slimniekiem laboratoriskās izmeklēšanas rezultāti vēl nav saņemti.

Epidemioloģiskas izmeklēšanas laikā SPKC veica slimo bērnu vecāku aptauju, apmeklēja pirmsskolas izglītības iestādes, lai iegūtu informāciju par bērnu un darbinieku prombūtni un tās iemesliem, saņemtu informāciju par ēdienkartēm un riska faktoriem. SPKC epidemiologi sniedza rekomendācijas iestāžu vadībai par nepieciešamajiem pasākumiem, kā arī laboratoriskai izmeklēšanai riska grupu darbiniekus, paņēma laboratoriskajai testēšanai vides un ūdens paraugus. Laboratoriskās pārbaudes rezultāti tiek gaidīti. Sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestāžu vadību, bērnu vecākiem piedāvāts aizpildīt aptaujas anketas.

Tika apzinātas slimnīcas, lai brīdinātu par situāciju un pārliecinātos, vai ar līdzīgiem simptomiem nav stacionēti pacienti citur Latvijā

(citās slimnīcās pacientu ar hemolītiski urēmisko sindromu nav). Siguldā un Siguldas novadā praktizējošie ģimenes ārsti lūgti veikt pastiprinātu pacientu uzraudzību attiecībā uz zarnu infekcijas simptomu klātbūtni, kā arī laboratoriski izmeklēt pacientus kuriem šādi simptomi bijuši kopš septembra sākuma. Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija lūgta veikt visu klīnisku paraugu no Siguldas un Siguldas novada pacientiem izmeklēšanu neatliekamā režīmā un operatīvi ziņot par rezultātiem.

SPKC nepārtrauktā režīmā pārrauga epidemioloģisko situāciju, analizē informāciju par visiem zarnu infekcijas gadījumiem, vērtē bērnudārzu ēdienkartes, kā arī analizē iegūto informāciju par iespējamiem riska faktoriem un to kopsakarību. Tiek rūpīgi vērtēta jauno saslimšanas gadījumu epidemioloģiskā saistība ar pirmajiem saslimšanas gadījumiem.

Notiek pastāvīga informācijas apmaiņa starp NMPD, PVD, ārstniecības iestādēm, laboratorijām un Siguldas pašvaldību.

Šobrīd zarnu infekcijas simptomi konstatēti bērniem un darbiniekiem piecās Siguldas pirmsskolas izglītības iestādēs, bet apstiprinātie STEC infekcijas gadījumi un HUS gadījumi konstatēti trijās. Vismaz viens bērns, kuram atklāti zarnu infekcijas simptomi, nav apmeklējis pirmsskolas izglītības iestādi. Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās pastiprinātā režīmā.

Vecāki! Ja jūsu bērnam nav saslimšanas pazīmes, bērns var apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi. Lūdzam izvērtēt un atbildīgi sniegt atbildes nosūtītajās SPKC aptaujas anketās, tas palīdzēs epidemioloģiskas izmeklēšanas veikšanu. Ir svarīgi apzināt un laboratoriski izmeklēt visus bērnus ar zarnu infekcijas simptomiem, kas varētu būt saistīti ar esošo uzliesmojumu Siguldā, nepieciešamības gadījumā vērsties pie ģimenes ārsta. Laboratoriskā izmeklēšana palīdzētu izslēgt STEC infekciju tiem saslimušiem, kuriem akūtas zarnu infekcijas simptomus izsaucis kāds cits izraisītājs, līdz ar to noteikt pareizu ārstēšanas un novērošanas taktiku, kā arī iegūtu patiesu informāciju par infekcijas slimības izplatību un uzliesmojuma cēloni.

[SPKC ieteikumi kā rīkoties, ja bērnam parādās caureja? Kā es varu izvairīties no saslimšanas?](#)

13.09.2019.

SPKC ir uzsācis epidemioloģisko izmeklēšanu saistībā ar BKUS hospitalizētiem bērniem vecumā no 3 līdz 6 gadiem ar smagas akūtas zarnu infekcijas simptomiem

Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) ir uzsācis epidemioloģisko izmeklēšanu saistībā ar Bērnu klīniskās universitātes slimnīcā hospitalizētiem bērniem vecumā no 3 līdz 6 gadiem ar smagas akūtas zarnu infekcijas simptomiem. Kopējais hospitalizēto bērnu skaits minētajā slimnīcā ir pieci bērni. Četriem no tiem attīstījies hemolītiski urēmiskais sindroms.

Aptaujājot hospitalizēto bērnu vecākus, noskaidrots, ka visi bērni dzīvo Siguldā vai Siguldas novadā un apmeklē trīs dažādas pirmsskolas izglītības iestādes Siguldā. Slimības simptomi parādījušies septembra sākumā.

Šodien SPKC epidemiologi ir izbraukumā Siguldā, turpinot epidemioloģisko izmeklēšanu pirmsskolas izglītības iestādēs, informējot ģimenes ārstus, slimnīcas, paredzēta vecāku anketēšana.

Sadarbības ietvaros informēti PVD un NMPD, Siguldas pašvaldība.

Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās.

Ģimenes ārstiem, Siguldas slimnīcai, NMPD, SPKC lūdz vērst īpašu uzmanību pacientiem, kuriem ir caureja vai caureja ar asiņošanu, mērķtiecīgi veikt šo pacientu izmeklēšanu.

Šīga toksīnu veidojošo *Escherichia coli* (zarnu nūjiņas) izraisītā slimība un to profilakse

Visiem cilvēkiem un dzīvniekiem zarnās ir baktērijas, ko sauc par *Escherichia coli* (*E. coli*) jeb zarnu nūjiņu; tās ir daļa no mūsu

normālās baktēriju floras un parasti nekaitīgas. Tomēr ir īpaši *E. coli* celmi, kas spēj veidot toksīnus (indīgas vielas) un izraisīt nopietnu slimību.

Ko nozīmē abreviatūra STEC/VTEC un EHEC?

E. coli celmus, kas spēj veidot toksīnus dēvē par STEC/VTEC (Šīgas toksīnu vai verotoksīnu veidojošā *E. coli*) vai EHEC (enterohemorāģiskā *E. coli*), un to toksīni var izraisīt smagu, asiņainu caureju, kas dažos gadījumos rada akūtu nieru mazspēju (hemolītiski urēmisko sindromu), kam nepieciešama intensīva aprūpe. Ir vairāki atšķirīgi STEC celmi, un to identifikāciju var izmantot, lai precīzāk noteiktu konkrētās slimības uzliesmojuma avotu.

Kur infekcija ir izplatīta?

Visā pasaulē.

Kā izplatās infekcija?

Šīga toksīnu veidojošo *E. coli* celmu galvenais rezervuārs ir zālēdāji dzīvnieki, īpaši liellopi. Infekcijas izraisītājs izdalās no dzīvnieka vai no cilvēka organisma ar fekālijām. Dzīvnieka gaļa var būt piesārņota ar fekālijām, ja netiek ievēroti piesardzības pasākumi kaušanas laikā. Dzīvnieku fekālijas var piesārņot arī citus pārtikas produktus (piemēram, pienu, dārzeņus) un ūdeni. Slimību izraisošie *E. coli* celmi ilgstoši saglabā dzīvotspēju apkārtējā vidē.

Kādas ir slimības pazīmes?

Pēc apmēram 3-4 dienu inkubācijas perioda (dažreiz no 1 – 10 dienām) parādās dažādi zarnu infekcijas simptomi, sākot no vieglas līdz smagai asiņainai caurejai, lielākoties bez drudža. Var būt krampjveida sāpes vēderā, vemšana. Aptuveni 8% pacientu (bērni, kas jaunāki par pieciem gadiem un gados vecāki cilvēki ir visuzņēmīgākie) var attīstīties "*hemolītiskais urēmiskais sindroms*" (HUS), kam raksturīga akūta nieru mazspēja, asiņošana un neiroloģiski simptomi. Antibiotiku terapija nav derīga (tā pat varētu veicināt HUS attīstību). Mirstība no HUS ir aptuveni 3-5%.

Kā es varu inficēties?

Nozīmīgākais infekcijas avots ir liellopi, arī slims cilvēks. Cilvēks var inficēties, lietojot uzturā inficētu pārtiku (nepietiekami termiski apstrādātu liellopu gaļu, nevārītu pienu, nemazgātus vai neapstrādātus augļus vai dārzeņus). Iespējama arī infekcijas pārvešana tieši no cilvēka uz cilvēku (ģimenēs, bērnu aprūpes centros). Reģistrēti arī ar ūdeni saistīti infekcijas uzliesmojumi. Inficēšanās var notikt pēc ļoti neliela baktēriju daudzuma nokļūšanas organismā. Slimnieks vai baktēriju nēsātājs, neievērojot personīgo higiēnu, ar infekcijas slimības izraisītājiem var piesārņot ūdeni, pārtiku, apkārtējās vides priekšmetus.

STEC infekcijas pārvešana var notikt arī strādājot ar inficēto pārtiku un saskarē ar inficētiem dzīvniekiem.

Ir iespējama arī izraisītāju pārvešana no cilvēka uz cilvēku ciešā saskarē (ģimenēs, bērnu aprūpes centros, veco ļaužu pensionātos utt.).

Iepriekš reģistrētajos slimības uzliesmojumos pasaulē kā infekcijas avoti ir bijusi iesaistīta dažādu veidu pārtika, tostarp nepietiekami termiski apstrādāta liellopu gaļa un cita gaļa, nepasterizēts piens, dažādi svaigi produkti (piemēram, gurķi, asni, spināti un salāti), nepasterizēta ābolu sula un siers.

Lai izraisītu cilvēku inficēšanos, pietiek ar ļoti nelielu daudzumu STEC baktēriju.

Kā es varu izvairīties no saslimšanas?

Ir daži vienkārši piesardzības pasākumi, ko var izmantot, lai samazinātu risku inficēties no pārtikas produktiem, dzīvniekiem vai cita slima cilvēka. Saslimšanas risku būtiski samazina labas pārtikas apstrādes un roku higiēnas prakse.

Labā personīgā roku higiēna

Kārtīgi mazgājiet rokas ar ziepēm, rūpīgi noskalojiet un noslaukiet, izmantojot vienreiz lietojamo virtuves dvieli vai auduma dvieli (kas regulāri jāmazgā 60°C temperatūrā):

pirms pārtikas gatavošanas, pasniegšanas vai ēšanas,
pēc tualetes lietošanas vai autiņu maiņas,
pēc rīkošanās ar neapstrādātiem dārzeņiem, saknēm vai jēlu gaļu,
pēc saskares ar lauksaimniecības dzīvniekiem vai pēc lauku darbiem;
saimniecības apmeklējuma.

Rīkošanās ar pārtiku:

jebkurai personai, kurai ir caureja vai vemšana, jāatturas no rīkošanās ar pārtiku;

gaļa, tostarp malta gaļa, pamatīgi termiski jāapstrādā;

visi augļi ar mizu jānomizo un pēc tam jānoskalo zem tekoša dzeramā ūdens;

visi dārzeņi kārtīgi jānomazgā zem tekoša dzeramā ūdens, īpaši tie, kas netiks termiski apstrādāti pirms patēriņa; mizojiet visus sakņu dārzeņus un noskalojiet tos zem tekoša dzeramā ūdens;

dārzeņu un gaļas pamatīga termiska apstrāde iznīcina slimību izraisošās baktērijas un vīrusus;

izvairieties no krusteniskās kontaminācijas, t. i., baktēriju izplatīšanas no jēla pārtikas produkta uz ēšanai gatavu vai termiski apstrādātu pārtikas produktu, piemēram, izmantojot atsevišķus dēļišus jēlas gaļas un termiski apstrādātas gaļas vai svaigu dārzeņu griešanai, mazgājiet griešanas dēlīti ar ziepēm starp jēlas un ēšanai gatavas pārtikas apstrādi.

Vairāk informācijas par rīkošanos ar pārtiku: Pasaules Veselības organizācija *"Five keys to safer food"*:

<http://www.who.int/foodsafety/publications/consumer/5keys/en/>

Kas man jā dara, ja man vai manam bērnam parādās caureja?

Ja jums vai jūsu bērnam ir minētās infekcijas pazīmes (krampjveida sāpes vēderā, asiņainā caureja) nekavējoties jāsazinās ar ārstu.

Ja jums parādās caureja un jūs strādājat virtuvē, kurā tiek gatavota pārtika sabiedriskai ēdināšanai, jums jāsaazinās ar ārstu un jāatturas no rīkošanās ar pārtiku.

Ja jums ir parādījušies simptomi, pievērsiet rūpīgu uzmanību roku higiēnai un mazgājiet rokas ar ziepēm un noskalojiet zem tekoša dzeramā ūdens uzreiz pēc tualetes apmeklējumiem.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/jaunums/escherichia-coli-zarnu-nujinas-izraisitas-infekcijas-uzliesmojuma-epidemiologiska-izmeklesana>